

En klassereise

Undervisningsopplegg om hvordan gjennomføre Holbergprisen i skolen som et klasseprosjekt.

Av Kjersti Gjerde Brekk Lund, lektor i samfunnsfag, religion og språk ved St. Olav videregående skole i Stavanger.

Formål: Å jobbe fram en felles forskningsartikkel med en hel klasse (30 elever) er en lærerik reise for alle involverte. Hovedmålet med dette undervisningsopplegget er å sikre en solid forankring i det aktuelle fagets læreplan for deltakelsen i Holbergprisen i skolen.

Målgruppe: Videregående skole, samfunnsvitenskapelige og humanistiske fag.

Tid: Prosjektet er med gjennom det meste av skoleåret, som en referansebakgrunn. Fokuset jobbing rundt 5 uker i februar-mars.

Slik går du fram:

1. Hvordan finne tema

Løft fram tematikk du tenker er vesentlig i faget, og hjelp elevene til å se hvordan dette er relevant for dem. Her må du være kreativ. La elevene diskutere tematikken ut fra egne opplevelser, og undre seg over flere sider ved tematikken: Hva innebærer dette? Hvordan henger dette sammen? Hvorfor er det slik? Oppfatter alle det på denne måten? Hvor kommer «kunnskapen» fra? Hvorfor gjøres det på denne måten? Hva er konsekvensen av at det er slik? Kunne det blitt gjort /løst /erfart på andre måter?

La elevene diskutere i mindre grupper, før du løfter fram de ulike perspektivene som kommer fram for hele klassen. Skriv opp elevenes tanker, pek på sammenhenger, likheter og forskjeller. Still elevene spørsmål for at du og de skal få enda bedre innsikt i hva de tenker, vet og lurer på.

2. Foreløpig problemstilling:

Basert på det elevene er mest opptatte av formuler du noen vide problemstillinger. Klassen og du diskuterer hva som hadde vært mest interessant av disse å gå videre med. Her kan du peke på muligheter, som å velge tematikk som representerer mye relevant fagstoff. Elevene mine lot hensyn til kompetansemål veie tungt når de tok valg.

Elevene skal føle et eierskap til prosjektet, og her i starten skal du etablere et felles eierskap til prosjektet. Gå for problemstilling som fanner bredt. Det er helt ok på dette stadiet.

3. Referanseramme

I starten av prosjektet lot jeg hele tiden elevene prøve problemstillingene mot nytt fagstoff: Er det noe her som er relevant for vår problemstilling? Hvorfor ikke? Hvis ja: På

hvilken måte er dette relevant? Hvordan kan dette stoffet belyse vår problemstilling? Slik testet klassen problemstillingen, og justerte problemstillingen, og vi fikk en bedre forståelse av hvorvidt og hvordan fagstoffet kunne speiles i denne tematikken.

Problemstillingen(e) ble også prisme å se fagstoffet gjennom, Dette lot elevene se sammenhenger mellom ulike deler av faget og bidro til refleksjon over stoffet på en aktiv måte.

4. Metode

Hvilken metode bør man velge for å få mest mulig relevante data i forhold til det man ønsker å si noe om innen tiden man har til disposisjon? Mitt råd: Bruk forskerkontakten. Forskerkontakten forklarer og kommer med alternativ, klassen stemmer, flertallet bestemmer.

5. Organisering av arbeidet

Selve forskningsarbeidet var en egen undervisningsbolk på våren. Da var det prosjektet som var tema. Nå skulle data innhentes, bearbeides og presenteres som tekst. Jeg laget «arbeidspakker» basert på oppgavene som måtte gjøres. Hver pakke innebar et avsluttende mini-prosjekt, men de hadde ulik arbeidsmengde og ulike fokus. Elevene kunne velge helt fritt, men alle måtte forplikte seg til en arbeidspakke. Hver gruppe hadde stor frihet innenfor sine definerte oppgaver, og hver arbeidsgruppe skulle velge seg en leder. Tips: elever som blir ledere vokser med oppgaven og leverer. Vær tett på lederne, støtt dem, og du har god kontroll uten at det er du som styrer direkte.

6. Ledergruppe

Blant «arbeidspakkene» var det også en *ledergruppe*, dette var den mest omfattende og krevende arbeidspakken. Her lå ansvaret for å følge opp de andre gruppene i deres innsamling og analyse av datamateriale, det ble opprettet faste kontakter opp mot hver leder i de andre arbeidsgruppene. Ledergruppa skulle

ta imot gruppens arbeider, finvaske stoffet og skrive analysekapittelet der all data ble koblet sammen, og de skulle sy alle delene sammen og lage start og slutt. Ledergruppa hadde i siste delen av prosessen alle fullmakter. Min rolle var her veileder og ikke lenger prosjektleder. Det var også leder i ledergruppa, og vi hadde mye kontakt.

7. Tidsfrister

Jeg laget innleveringsfrister som løp parallelt for alle gruppene. Ledergruppa (og jeg) fikk både ideutkast og førsteutkast å gi tilbakemelding på, det var nødvendig for å sikre en grei progresjon og å holde oversikt over hva som kom inn av data. Førsteutkastet ga også forskerkontakten tilbakemelding på. Vær obs på å inkludere det dere trenger i fris-systemet. Elevene ble oppfordret til å skrive ned vurderingene bak valgene de tok, dette er viktige innblikk i forhold til metode. Dette var imidlertid ikke satt som egne innleveringer, og ble også i liten grad en del av elevenes tekster.

8. Vurdering

Jeg satte ikke direkte karakter på noe av arbeidet relatert til Holbergprisen. Hvis jeg skulle gått inn og evaluert ville prosjektet fått et annet preg. Elevene kunne imidlertid bruke kunnskap og forståelse fra prosjektarbeidet i den siste formelle vurderingen i faget, temabaserte fagsamtale med lærer i mindre grupper. Elevene trakk et tema som de skulle diskutere i lys av ulike emner i faget. Her ble det tydelig at mange elever hadde fått god faglig innsikt og forståelse gjennom prosjektet.

Elevene som hadde engasjert seg mest fikk best uttelling, men verd å merke seg, brorparten av elevene syntes det var kjekt og lærerikt å delta i prosjektet. Flere trakk fram at det hadde vært bra for klassen å ha et felles stort prosjekt, og lederne trakk også fram at de hadde lært mye om samarbeid og det å lede.